

JERNKONTORET

REMISSVAR

Jernkontorets diarienumr: 5/16

Stockholm 2016-06-10

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
petter.hojem@regeringskansliet.se

Yttrande över delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om ett klimatpolitiskt ramverk inklusive långsiktiga klimatmål SOU 2016:21

Sammanfattning

Jernkontoret anser att:

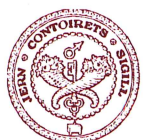
- Det globala perspektivet måste vara en utgångspunkt för svensk klimatpolitik
- Målformuleringen behöver kompletteras med "Åtgärder i Sverige ska genomföras på ett sådant sätt att de inte medför att utsläppen ökar i andra länder".
- Måläret bör justeras till 2050 i enlighet med det direktiv som gavs till beredningen
- Målet bör anges som ett intervall för att ge flexibilitet för utvecklingen och implementeringen av nya tekniker samt i händelse av att omställningen i världen inte sker i den takt som är en förutsättning för ett lågt eller netto-noll-mål för de svenska utsläppen till mitten av seklet
- Ytterligare skärpning av EU-ETS inte främjar globala utsläppsminskningar utan ökar bara risken för carbon-leakage
- Livscykelperspektivet måste finnas med i analysen av klimatpolitiska åtgärder för att inkludera nyttan av svensk export
- Det är inte nödvändigt med en lagreglering av vare sig klimatmålet eller de rent processmässiga delarna av klimatpolitiken
- Nyttan med ett eget klimatpolitiskt råd är oklar då dess funktioner mycket väl kan hanteras av befintliga myndigheter genom direktiv från regeringen

Besöksadress
Kungsträdgårdsgatan 10
Postadress
Box 1721, 111 87 Stockholm

Telefon
08-679 17 00
Telefax
08-611 20 89

E-post
office@jernkontoret.se
Webbplats
www.jernkontoret.se

Organisationsnr
802001-6237

JERNKONTORET

Generella kommentarer

Jernkontoret är positiva till att betänkandet vid flera tillfällen lyfter fram vikten av att skärpta svenska klimatmål inte får ske på bekostnad av att industrin flyttar sin verksamhet och därmed ökar utsläppen utomlands. Vidare är vi positiva till det fokus som läggs på behovet av statlig finansiering av forskning och utveckling av nya metoder och tekniker.

Synpunkter på förslag till långsiktigt mål

Enligt förslaget till långsiktigt mål så föreslås en utsläppsminskning med 85 % till 2045. Denna tidigareläggning är en skärpning mot beredningens ursprungliga direktiv att ta fram ett mål för 2050. Det bör noteras att förslaget innebär att all fossil energianvändning måste vara ersatt eller hanterad via till exempel CCS till 2045. Det skarpa målet innebär stora utmaningar som sätter stor press på framtagande och implementering av flertalet tekniker som ännu inte finns annat än i teorin. Detta kräver att alla olika led i utveckling och implementering av dessa tekniker såsom CCS, Bio-CCS, vätgasreduktion av stål, bioråvaror i petrokemi etc. ska följa otroligt ambitiösa tidplaner utan några förseningar för att klara målet. Alla dessa tekniker måste därmed vara kommersiellt tillgängliga och kostnadseffektiva redan i slutet av 30-talet. Om en eller flera av dessa tekniker blir försenade eller visar sig vara olämpliga så riskerar Sverige istället att missa målet samtidigt som stora värden går förlorade. Jernkontoret föreslår att måläret sätts till 2050 samt att målet anges som ett intervall på en realistisk nivå utifrån kända förutsättningar. Det ger en viss flexibilitet i utvecklingen och implementeringen av nya tekniker. Målformuleringen måste också kompletteras med *"Åtgärder i Sverige ska genomföras på ett sådant sätt att de inte medför att utsläppen ökar i andra länder"*. Klimatpolitiken måste sättas i ett globalt ramverk med den grundläggande utgångspunkten att huvudmålet är att utsläppen minskar globalt. Åtgärder i Sverige måste därför konsekvensbedömas med ett globalt livscykelperspektiv.

Synpunkter på tidiga åtgärder i alla sektorer för att nå målet 2045

I betänkandet slås fast att *"Målet år 2045 förutsätter höjda ambitioner i EU:s utsläppshandelssystem (EU-ETS)." EU-ETS är det huvudsakliga styrmedlet för den handlande sektorn. Syftet med EU-ETS är att nå utsläppsminskningar på det mest kostnadseffektiva sättet inom EU. Höjda ambitioner innebär alltså inte nödvändigtvis att utsläppen måste minska i Sverige. I EU-ETS finns också vissa mekanismer för att hantera att industrin som ingår i systemet agerar på en global marknad med konkurrenter utanför EU. Trots det är EU-ETS redan i nuvarande utformning och med de förslag som ligger inför den fjärde handelsperioden ett mycket skarpt styrmedel som innebär kostnader för konkurrensutsatta företag trots goda koldioxideffektiva processer. Ytterligare skärpningar i syfte att utjämna kraven inom EU kommer att öka sannolikheten för att utsläppen sker utanför EU. Det är av största vikt att Sverige inte lägger till andra ekonomiska styrmedel för de industrier som ingår i EU-ETS då det skulle störa funktionen i EU-ETS.*

Synpunkter på inrättandet av ett klimatpolitiskt råd

Jernkontoret ser inte nyttan med ett eget klimatpolitiskt råd då dess funktioner mycket väl kan hanteras av befintliga myndigheter genom direktiv från regeringen.

Jernkontoret anser att förslaget har ett antal brister eller oklarheter. Vi anser bland annat att det är olämpligt att rådet har rätten att tillsätta sig själva, detta skall ske genom parlamentarisk

JERNKONTORET

förankring för att säkerställa rådets oberoende. Vidare anser Jernkontoret att det är viktigt att olika delar av samhället representeras i rådet, såväl den vetenskapliga och akademiska världen som näringsliv och industri.

Synpunkter på utvecklande av planerings- och uppföljningssystem

Jernkontoret stödjer beredningens syn på behovet av uppföljning och redovisning. Vi anser att det är av största vikt att åtgärder som föreslås för att nå målen kan konsekvensbedömas med avseende på hur det påverkar de globala utsläppen. Svensk industri påverkar utsläppen globalt genom export av klimatsmarta produkter som i sin användning leder till minskad energiförbrukning, ökad livslängd och därmed effektivare resursanvändning. För svensk stålindustri innebär t ex tillverkning av avancerade stålsorter en i många fall mycket större, positiv, effekt på de globala koldioxidutsläppen i ett livscykelperspektiv än de direkta utsläppen på produktionsanläggningarna. Det finns därför ett globalt värde i att dessa produkter tillverkas i Sverige som måste vägas in när klimatpolitiken formas. Vi föreslår att planerings- och uppföljningssystemet inkluderar en indikator som gör det möjligt att väga in skillnaden mellan uppkomna utsläpp till följd av produktion av råvaror, produkter och tjänster i Sverige jämfört med en omlokalisering av dessa till omvärlden. Exempel på en sådan indikator är de modeller för ett teknikjusterat konsumtionsmått på klimatrelaterade utsläpp som bl.a. Astrid Kander, Lunds universitet, har presenterat.

I beredningens förslag saknas också kopplingen till vad som sker i omvärlden. En av punkterna i uppföljningen och redovisningen bör vara den globala utvecklingen, inom EU och vissa länder med stort inflytande på export/import. I denna redovisning ska ingå klimatpolitiska beslut såsom mål, styrmedel och compensation till industri och producenter. Detta för att kunna göra en objektiv bedömning och analys av likvärdigheten mellan de olika systemen och dess effekter. I uppföljningen ska ges rekommendationer för hur den svenska klimatpolitiken ska hantera och skydda svensk industri om viktiga marknader avviker från sina mål på ett sådant sätt att risken för carbon-leakage ökar.

Synpunkter på att lagreglera delar av ramverket

Jernkontoret anser att det inte finns ett behov av att ta fram en enskild klimatlag, den svenska klimatpolitiken är fullt genomförbar utan lagreglering av vare sig mål eller processer. Det är oklart vad den föreslagna lagregleringen tillför som inte kan hanteras i befintliga processer.

I betänkandet lyfts fram att en viktig förutsättning för att kunna driva ett effektivt klimatarbete är att myndigheter, kommuner, företag, ideella organisationer, etc. involveras i arbetet, både i planerings- och genomförandefasen. Jernkontoret ser positivt på att detta lyfts fram.

Synpunkter på samlad Konsekvensbedömning

I konsekvensbedömningen anges att en utgångspunkt är att omställningen i Sverige sker i en värld som också ställer om. Vidare anges det att *"konsekvenserna av de insatser som behöver genomföras i Sverige blir annorlunda än om världen i övrigt inte skulle ställa om"*. Vidare konstaterar man att *"Om en hårdare styrning skulle införas ensidigt i Sverige för branscher med hög koldioxidintensitet och som verkar på en internationell marknad, riskerar arbetstillfällena att gå förlorade om tillväxten istället sker i andra länder"*

JERNKONTORET

Detta är några viktiga utgångspunkter som bör genomsyra klimatpolitiken. Jernkontoret anser att de långsiktiga målen och klimatpolitiken bör utformas för att ge flexibilitet i mål och styrmedel i händelse av att delar av eller hela resten av världen inte ställer om i den takt som är en förutsättning för ett lågt eller netto-noll-mål för de svenska utsläppen till mitten av seklet. Vidare bör målen och politiken styra mot att värna nyttan av Sveriges komparativa fördelar med produktion av el och basmaterial med internationellt mått mätta låga eller världsledande nivåer på CO₂-utsläpp.

Jernkontoret delar bedömningen från några av de särskilda yttrandena att beredningen å ena sidan anger svårigheterna att göra analyser och simuleringar av effekter och kostnader för samhället på lång sikt i olika scenarier. Beredningen väljer sedan att luta sig mot egna beräkningar för att beräkna kostnaderna för den föreslagna klimatpolitiken. Jernkontoret anser att dessa kostnader och effekter bör analyseras och utredas ytterligare om de skall vara en viktig del av beslutsunderlaget.

JERNKONTORET

Bo-Erik Pers
Verkställande direktör

Patrik Carlén
Handläggare energi och klimat
08-679 17 49
patrik.carlen@jernkontoret.se